

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: **26 JULI 2006**
uw kenmerk: C/S&A/06/1126
uw brief van: 25 mei 2006
ons kenmerk: arc-2006.03029/6

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Zeer geachte mevrouw Van der Hoeven,

In de hierboven vermelde brief vraagt uw taakvoorganger, staatssecretaris Van der Laan, de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst voor archiefbescheiden op het beleidsterrein *Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie* over de periode vanaf 1996. Deze lijst wordt voor vaststelling voorgedragen door de BVE-Raad namens de BVE-instellingen in hun hoedanigheid van zorgdragers in de zin van de Archiefwet 1995.

In deze brief wordt de Raad verzocht om binnen acht weken advies uit te brengen. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.

De Raad maakt u erop attent dat dit advies het product is van de nieuwe werkwijze van de Raad ten aanzien van adviezen ex art. 5, tweede lid, van de Archiefwet 1995.² Conform deze nieuwe werkwijze brengt de Raad alleen dan nog inhoudelijk advies uit over een afzonderlijke ontwerp-selectielijst wanneer hij miskennis van het historisch belang van substantiële archiefbestanden signaleert of wanneer hij ernstige tekortkomingen constateert die de democratische controle bemoeilijken of burgers belemmeren in het zoeken van recht en bewijs. Zulks is het geval met de ontwerp-lijst *Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie*.

---

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

² In zijn brief dd 24 juli 2006, kenmerk rc.2006.03126/1 heeft de Raad u over deze nieuwe werkwijze geïnformeerd.

Als gevolg van de nieuwe werkwijze is ook het adviesformat gewijzigd. Het advies besteedt slechts aandacht aan de belangrijkste tekortkomingen van het ontwerp en bevat niet langer een uitputtende opsomming van alle toetsingsresultaten.

Toetsing van procedurele aspecten

De Raad is van mening dat de voorbereiding van de ontwerp-lijst in procedurele zin voldoet aan de wettelijke vereisten.

Toetsing van inhoudelijke aspecten

De Raad is van oordeel dat deze ontwerp-lijst onvoldoende garanties biedt dat de historisch-maatschappelijk relevante archiefbescheiden op dit beleidsterrein worden bewaard.

Het beleidsterrein als zodanig is van groot belang: het onderwijs vormt de jeugd en daarmee de toekomst van een land. Onderwijsbeleid en -vernieuwing is keer op keer aanleiding tot heftige politieke en maatschappelijke debatten. Het belang van overheidsarchieven voor (historisch) onderzoek op dit beleidsterrein kan moeilijk worden overschat. De inrichting van het onderwijs is immers voor een belangrijk deel een overheidsaangelegenheid.

Specifiek op het terrein van het beroepsonderwijs is de invoering van het vmbo een bepalende ontwikkeling geweest in de periode waarop deze ontwerp-selectielijst betrekking heeft. Ten aanzien van de waardering van de archieven van de beleidsbepalers op dit gebied zijn al weloverwogen en verantwoorde keuzes gemaakt.³ De nu voorliggende lijst heeft betrekking op de onderwijsinstellingen zelf. De Raad acht het van belang dat toekomstige onderzoekers de relatie kunnen leggen tussen het rijksbeleid en de onderwijspraktijk. Vooral vanuit die optiek heeft hij deze ontwerp-lijst dan ook bezien.

Zoals in veel recente ontwerp-lijsten is ook in deze ontwerp-lijst de waardering van persoonsgegevens een heikel punt. Inschrijvingsgegevens van studenten/deelnemers worden voorgedragen voor vernietiging na 7 jaar. De materiedeskundige die de Algemene Rijksarchivaris bij de voorbereiding van deze lijst terzijde stond, prof. dr. N. Dodde, heeft tevergeefs verzocht om bewaring van deze gegevens. In het verslag van het driehoeksoverleg refereert de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris terecht aan een discussie die eerder gevoerd werd naar aanleiding van een ontwerp-selectielijst voor de universiteiten. Daarin pleitte de materiedeskundige prof. dr. W. Frijhoff tevergeefs voor blijvende bewaring van de studentenadministratie om onderzoek mogelijk te maken naar de maatschappelijke plaats, rol en functie van het hoger onderwijs. De Raad stelde zich in deze kwestie

---

³ Selectielijst Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie van de minister van OCW, vastgesteld op 9 maart 1999, nr. 99.110.RD, gepubliceerd Stcrt. 1999, nr. 66, p. 11.

op het standpunt dat volstaan zou kunnen worden met blijvende bewaring van een steekproef van de studentenadministratie en dat de rest van de administratie na 30 jaar zou kunnen worden vernietigd.⁴

De Raad stelt vast dat de onderzoeksvragen die de heer Frijhoff formuleerde voor het hoger onderwijs ook relevant zijn voor het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie. Hij adviseert u daarom ook om van de inschrijvingsgegevens van studenten/deelnemers aan deze vormen van onderwijs een steekproef te bewaren en het overige materiaal na 30 jaar te vernietigen en zodoende ook tegemoet te komen aan de opvattingen van de heer Dodde. De voorgestelde vernietigingstermijn van 7 jaar acht de Raad onverantwoord kort.

Vanuit historisch-maatschappelijk oogpunt is onderwijsvernieuwing in elke selectielijst op onderwijsgebied een hoofdlijn van beleid waarvan veel neerslag bewaard zou moeten worden. Juist op dit punt is het van belang de relatie te kunnen leggen tussen Haagse nota's en dagelijkse praktijk. Handeling 40 (*het uitvoeren van projecten en bijzondere regelingen*) kan mede betrekking hebben op onderwijsvernieuwing. Handeling 40 wordt voorgedragen voor vernietiging 5 jaar na afsluiting van een project.

De Raad adviseert u om de neerslag van onderwijsvernieuwingsprojecten, hetzij als aparte categorie onder handeling 40, hetzij als afzonderlijke handeling, voor bewaring aan te merken.

De Raad constateert dat de instellingsgeschiedenis van de afzonderlijke onderwijsinstellingen door deze ontwerp-lijst niet op waarde wordt geschat. Voor scholen zelf, hun (oud-)leerlingen en –medewerkers en de plaatsen waar ze gevestigd zijn bestaat het erfgoed van een school voor een belangrijk deel uit de neerslag van de bouw en verbouw van het schoolgebouw, van de ontwikkeling van een huisstijl, van de aanstelling van directieleden en dergelijke. Juist deze neerslag wordt in deze lijst voor vernietiging voorgedragen. Dat dat schadelijk is voor het historisch belang lijkt wat zwaar aangezet. Maar het historisch belang is niet altijd het belang van de Grote Geschiedenis. Hier gaat het om het kleine, het lokale, datgene dat dicht bij mensen staat en dat thans ook steeds meer belangstelling geniet. De Raad adviseert u om daar zorgvuldiger mee om te laten gaan dan deze ontwerp-lijst voorstelt.

---

⁴ Advies over de ontwerp-selectielijst Wetenschappelijk Onderwijs, 18 april 2005, arc-2005.02052/5.

Advies

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor archiefbescheiden die gevormd zijn of worden in de periode 1996-2026, met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

Handwritten signature of Els H. Swaab in black ink, consisting of stylized cursive letters.

Els H. Swaab
Voorzitter

Handwritten signature of Kees Weeda in black ink, featuring a long, sweeping horizontal stroke at the end.

Kees Weeda
Algemeen secretaris